

mende, naar vi ville være meget sparsomme, anslaa Pensionssbyrden 10,000 Rbd. høiere end Ministeren. I Alt bliver altsaa Flertallets Beregning 76,000 Rbd. høiere end Ministerens. Og jeg frygter i det Mindste for, at det ikke engang vil holde Stik, og at end ogsaa Flertallets Beregning skal vise sig for lille. Vi have altsaa begyndt med 76,000 Rbd. i Overstud, men vi synke altsaa ned til 6,000 Rbd. i Understud. Derfor vi gaa ud fra Mindretallets Forslag, som det dengang forelaa, komme vi til dette Resultat, men nu er jo det foreliggende Forslag adskilligt ringere i økonomisk Henseende. Der er nu for det Første dette, at Præsterne skulle have Præstegaardens Indløsningssum, og det bliver ikke noget ganske ubetydeligt Beløb, men hvor skal det komme fra? Fra Statskassen? Fra Understudet? Endvidere skal han kunne laane til Istandsattelsen af Hovedbygningen, og deri er jeg enig med det ærede Medlem fra Varde, at det vil ikke blive Smaating, ogsaa der er den ærede Ministers Angivelse for lav. Jeg bebrejder ikke den ærede Minister, at han har optaget dette Punkt paa sit Forslag, men ogsaa dette vil bidrage til Understudet for Statskassen. Det forekommer mig saaledes, at Striden om Overstudet i Diebliffet ganske vist kan have en theoretisk Betydning, men ingen praktisk Betydning. I det Stykke har det ærede Medlem for Frederiksværk (P. Olsen) Ret, naar han mente, at man ikke er gaaet ud fra Troen paa et Overstud ved det Lovforslag, der blev fremlagt af den forrige Kirke- og Undervisningsminister. Nei, der vil blive et Understud, og jeg tror ikke at, den ærede Minister — det skulde glæde mig, om det kunde blive Tilfældet — skal være istand til at nedslaa disse Tal, saa jeg kunde komme til den Overbevisning, at der var et Overstud; men jeg tvivler som sagt derpaa. Jeg kommer dernæst til at omtale Folkets Synspunkt overfor dette Lovforslag efter at det altsaa fra Kirkens og Statens Synspunkt er forekommet mig at være meget ufuldkomment og utilfredsstillende. Jeg vil tale om Folket i sin Helhed uden særlig at tænke paa dem, der staa i, og heller ikke paa dem, der staa uden for Kristi Kirke. Synspunktet vil jo der atter naturligvis komme til at afhænge noget af, om der ved dette Lovforslag kan komme et Overstud, og det har jeg, efter min Opfattelse, vist ikke vil blive Tilfældet. Hvad Folket lægger Vægt paa, er tre Ting, som jeg skal nævne, og hvoraf jeg særlig vil fremhæve den første. De ere: Tiendens Afløsning, Præstegaardenes Salg og Offerets Ophør. Det er disse tre Ting, hvorpaa Folket lægger Vægt, og særlig paa den første. Jeg tror, at en Præstelønningsslov, der ordner Forholdet paa en saadan Maade, at Tiendens Afløsning kun vil blive mulig mod dens fulde Værdi, vil man ingen Pris sætte paa eller i alt Fald kun en meget lille. (Udbrydelse.) Ja, jeg veed nok, at der er Nogle, som navnlig ere

imod en lempelig Tiendeafsløsningslov, men jeg skal henvise til, hvad der foregaar i Landene trindt omkring i Europa og til, hvad der er foregaaet i Sverrig i disse Aaringer, som ogsaa i andre Lande. Jeg tror ikke, naar man ser hen til den Byrde, som er paalagt, og til, at Nogle ere blevne fri for Tiende paa uretmæssig Maade, at man kan komme til, at en lempelig Tiendeafsløsningslov er retfærdig. Men ser man hen til, at der intet Overstud bliver af en Kapitalværdi paa 50 Milioner, og ser man endvidere hen til, at Præsterne fremdeles skulle lønnes med Byg — men især til det Første, jeg indrømmer, at selve Bygprincipet ikke er en uoverstigelig Hindring om end en Vanskelighed — saa er Muligheden for en lempelig Tiendeafsløsningslov dermed afflaaet. Der vil altsaa . . . jeg hører ikke, hvad det ærede Medlem bag ved siger? (Brix: En lempelig?) Ja, jeg betoner særlig dette, thi at man kan komme til at betale Tiendeafsløsningen efter sin Kapitalværdi, tror jeg ikke, at man vil sætte Pris paa (Oct. Hansen og Flere: Hør!) Ja, det er Noget, der er værd at høre paa for det ærede Medlem for Odense Amts Iste Valgkreds. (Oct. Hansen.) Er denne Fordring forfærd, saa er det hele eller det halve Europa paa gal Bei, og vi have selv anvist en gal Bei ved Lovene af 1851 og 52, da vi afløste nogle af Herremændenes Forrettigheder; dette skete ikke til den fulde Kapitalværdi, og det er netop denne Bei, vi nu for Tiendens Vedkommende ønske at slaa ind paa. (Bille: Det er netop den modsatte). Ja, det er vist meget fornuftigt, hvad det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Bille) siger, det er det jo altid, og jeg haaber, at vi nærmere skulle faae hans Mening at høre siden. (Bille: Nei, den Fornøielse skal De ikke faae.)

Formanden: Det ærede Medlem griber forstyrrende ind i Forhandlingen ved sine hyppige Udbrydelse.

Th. Nielsen: Nu kunde man vel sige, at der er Bestemmelser om Præstegaardenes Salg, som kunde bidrage til Tiendeafsløsningen; men denne Indrømmelse er altfor dyrekøbt, hvis vi derved skulde faae det Understud, som der, efter min Mening, vil blive ved dette Lovforslag, og hvad Offerets Bortfalden angaar, frygter jeg meget for, at det dermed skal blive ved det Gamle, efter som Ministeren har foreslaaet, at Præsterne skulle være berettigede til ad frivillig Bei omtrent at faae det Samme som nu. Under alle Omstændigheder er denne Indrømmelse — og der er en Indrømmelse paa det af mig nævnte Punkt — mere end tagen tilbage ved de andre Bestemmelser i Lovforslaget, som jeg har nævnt. Jeg skal nu i øvrigt ikke opholde mig videre ved Lovforslaget. Jeg skal gjerne erkende, at den ærede Minister vistnok har haft meget store Vanskeligheder at